

Et regionalt perspektiv på fattigdom

Audun Langørgen,
Magne Mogstad
og Rolf Aaberge

De tradisjonelle fattigdomsstudiene i Norge og OECD-landene er basert på landsspesifikke inntektsgrenser for fattigdom. Inntektene er da justert for kjøpekraftsfordelene ved å tilhøre et stort hushold med flere inntektstakere framfor et lite hushold med én inntektstaker. Inntektene og fattigdomsgrensene er imidlertid ikke justert for geografiske levekostnadsforskjeller. Geografiske kostnadsforskjeller medfører at personer som lever i økonomiske pressområder trenger høyere inntekter enn personer som lever i områder med lave levekostnader, dersom inntektene skal kunne finansiere samme kvantum av varer og tjenester. De tradisjonelle fattigdomsstudiene med landsspesifikke fattigdomsgrenser vil derfor underestimere antall fattige i områder med høye levekostnader og overestimere antall fattige i områder med lave levekostnader. I denne studien benytter vi både landsspesifikke og regionspesifikke fattigdomsgrenser, der regionene består av kommuner som er gruppert etter boligpriser og geografisk tilhørighet. Basert på en slik tilnærming viser resultatene på grunnlag av data fra 2001 at det er store geografiske variasjoner i anslaget på andelen fattige, både på fylkesnivå og kommunenivå. Oslo er det fylket i landet som har den høyeste andelen fattige, uavhengig om vi benytter en region- eller landsspesifikk fattigdomsgrense. Ved å benytte regionspesifikke fattigdomsgrenser reduseres andelen fattige i alle fylker utenom Akershus og Oslo, sett i forhold til det vi finner ved å bruke en felles fattigdomsgrense for hele landet.

Innledning*

Innen fattigdomsforskningen er det over tid blitt introdusert en rekke ulike tilnærminger for definisjon og måling av fattigdom. Ett av skillene går på om fattigdom skal defineres ut i fra «absolutte» kriterier eller om definisjonen av fattigdom skal være «relativ» og avhenge av den gjennomsnittlige levestandarden i samfunnet. I de fleste OECD-landene er det etter hvert blitt etablert praksis å definere fattigdom i forhold til den vanlige levestandarden i samfunnet. Denne betydningen står i sterk kontrast til den opprinnelige absolutte definisjonen av fattigdom. Etter denne definisjonen ble folk klassifisert som fattige hvis deres samlede økonomiske ressurser ikke strakk til for å dekke kostnadene til et minstekvantum av basisgoder som mat, klær og bolig. Overgangen fra en absolutt til

en relativ definisjon gjør at fattigdomsbegrepet har endret betydning, slik at det blir knyttet til forestillinger om uakseptabel lav levestandard, snarere enn forestillinger om nød. Forståelsen av hva som er uakseptabel lav levestandard vil naturligvis avhenge av det generelle nivået på levestandarden i samfunnet. Dette ble allerede påpekt av Platon, som argumenterte for at den høyeste inntekten i samfunnet ikke burde være mer enn fire ganger så stor som den laveste inntekten.¹ For å kunne delta i samfunnslivet, eller som Adam Smith (1776) uttrykte det; “appearing in public without shame”, trengs det mer inntekt i et rikt land enn i et fattig land. For eksempel er det klart definerte krav fra samfunnet når det gjelder barns velferd. Slike krav vil ofte endres over tid. Helt fram til 1950-årene var det for eksempel ikke uvanlig at familier med flere barn delte ett felles sove- og oppholdsrom uten at de ble oppfattet som fattige, mens kravene til boligstandard er langt høyere i dag. Krav og «behov» for forskjellige konsumvarer og tjenester er et produkt av lover, sosiale normer og forventninger, og vil være relativt med hensyn til både tid og sted. Derfor kan økonomisk fattigdom og inntektsulikhhet sies å være beslektede emner.

Audun Langørgen er forsker ved Gruppe for kommunal og regional økonomi (audun.langorgen@ssb.no)

Magne Mogstad er førstesekretær ved Gruppe for kommunal og regional økonomi (magne.mogstad@ssb.no)

Rolf Aaberge er forsker ved Gruppe for kommunal og regional økonomi (rolf.aaberge@ssb.no)

* Takk til Jon Epland og Erik Fjærli for nyttige kommentarer.

¹ Vi viser til Cowell (1977) for en nærmere omtale av Platons argumentasjon.

Inntektsbegrep

Valg av inntektsbegrep vil kunne være av avgjørende betydning for resultatene av analyser av inntektsulikhet og fattigdom. Tradisjonelt defineres inntekt i økonomisk litteratur som det maksimale forbruket en kan tillate seg uten at nettoformuen reduseres. Fordi det er mangelfulle data for nettoformue bruker vi i en grovere definisjon, *inntekt etter skatt*, som er veletablert i analyse av inntektsulikhet. Det er verd å merke seg at selv om dette inntektsbegrepet kan sies å være en god indikator på husholdenes økonomiske ressurser, så inkluderer det ikke alle viktige inntekter som vil ha betydning for aktørenes økonomiske velferd. Dette vil for eksempel gjelde verdien av offentlige tjenester, inntekt av egen bolig, verdien av hjemmeproduksjon og «svarte» arbeidsinntekter. Vår definisjon av inntekt etter skatt kan grovt skisseres slik:¹

Inntekt etter skatt = Lønnsinntekt
 + Netto næringsinntekt fratrukket eventuelt underskudd og avskrivninger
 + Brutto kapitalinntekt
 + Overføringer
 - Skatt

I definisjonen av inntekt etter skatt ovenfor benyttes brutto kapitalinntekt (før fradrag for gjeldsrenter).²

I dette arbeidet vil hushold med individer som har negativ inntekt etter skatt bli holdt utenfor analysen. Dette er en liten gruppe som ikke vil ha vesentlig betydning for analysen. Dessuten har vi satt observert negativ kapitalinntekt og negativ næringsinntekt lik null.³

¹ Se Aaberge (1999a) et al. for en nærmere begrunnelse for definisjonen av inntekt etter skatt.

² Se Fjærli og Aaberge (2000) for en alternativ metode for måling av kapitalinntekt.

³ Denne praksisen er også benyttet av Langørgen og Aaberge (2002).

I vår tid har dette synet blitt utdypet av Rawls (1971) som synes å være opphavsmannen til dagens praksis med å bruke halvparten av medianinntekten som fattigdomsgrense.² Denne praksisen er spesielt utbredt i OECD-landene, hvor fordelingen av de individuelle inntektene (avledet fra husholdsinntektene og korrigert for stordriftsfordelene) danner utgangspunktet for bestemmelsen av de landsspesifikke fattigdomsgrensene. Denne framgangsmåten hviler imidlertid på en underliggende forutsetning om at kjøpekraften til personer er uavhengig av bosted, og at kravene til å delta i samfunnslivet er de samme, eller iallfall koster det samme, enten en bor i en liten eller stor kommune. Begge forutsetningene er diskutabile. For eksempel vet vi at boligutgiftene, og dermed kjøpekraften, til innbyggerne i Norge varierer betydelig med graden av sentralitet. Dette gjør at 100 000 kroner normalt vil gi større kjøpekraft i en liten landkommune enn i en stor

bykommune. I prinsippet kunne vi ha justert personinntektene for forskjeller i konsumpriser, men kommune- eller regionspesifikke prisindekser finnes ikke. Vi må derfor søke etter alternative framgangsmåter. Siden boligutgiftene er den tyngste utgiftposten for de aller fleste husholdene, spesielt for de med relativt lave inntekter, foreslår vi å gruppere kommunene etter nivået på boligprisene og introdusere regionspesifikke fattigdomsgrenser. Basert på denne tilnærmingen vil vi da begrense sammenligningen av innbyggernes inntekter til personer som bor i en og samme gruppe av kommuner, dvs. til områder innenfor samme landsdel med forholdsvis like boligpriser. For å bestemme om en person kan karakteriseres som (økonomisk) fattig eller ikke, vil vi sammenligne personens inntekt med en regionspesifikk fattigdomsgrense, som defineres ved halvparten av medianinntekten (den midterste inntekten) i inntektsfordelingen i den aktuelle kommunegruppen.

Definisjon og måling av fattigdom

Som understreket i tidligere studier fra Statistisk sentralbyrå finnes det ikke klart etablerte og allment aksepterte definisjoner av hva som menes med fattigdom eller hvordan den best kan måles. Innen fattigdomsforskningen er det over tid blitt introdusert en rekke ulike tilnærminger for definisjon og måling av fattigdom. Men i de fleste OECD-landene er det etter hvert blitt en etablert praksis å definere fattigdom i forhold til den gjennomsnittlige levestandarden. Denne avklaringen løser imidlertid bare ett av mange problemer som en støter på i forbindelse med definisjon og måling av fattigdom. Avklaringen av disse problemene er forbundet med diskutabile valg. De viktigste er:

- inntektsbegrep og periode for opptjening av inntekt
- ekvivalensskala; skala som benyttes til å gjøre inntekt mellom personer fra små og store hushold sammenlignbare
- fattigdomsgrense

De fleste tidligere studier av fattigdom er basert på data fra et utvalg av hushold i befolkningen.³ I denne studien skal vi imidlertid benytte folke- og boligtelingsdata (koblet med inntektsdata) fra 2001 som gir informasjon om årsinntektene til alle husholdene i Norge. Dermed kan vi også belyse regionale forskjeller i forekomsten av fattigdom.⁴

Som påpekt i innledningen finnes det ikke en regionspesifikk konsumprisindeks i Norge. I stedet for å justere prisene etter konsumprisene på bostedet skal vi benytte en metode som tar hensyn til variasjon i boligprisene. For år 2001 har vi opplysninger om gjennomsnittlig kvadratmeterpris på selveierboliger omsatt i

² Dette er i samsvar med innholdet i "the difference principle" til Rawls (1971) som angår de fattigste i befolkningen, de med "less than half of the median income and wealth" (side 98).

³ Se feks. Aaberge, R., A. Andersen og T. Wennemo (1996a, 1999a) og Epland (2001).

⁴ Se Epland og Erstad (1997), Kirkeberg (2003) og Lyngstad og Epland (2003) for tidligere studier angående regionale levekårsforskjeller.

Ekvivalensskala og ekvivalensinntekt

For å sammenlikne den økonomiske velferden til personer i hushold av forskjellig størrelse og sammensetning, er det vanlig å bruke en *ekvivalensskala* som omregner husholdsinntektene til sammenliknbare personinntekter; *ekvivalensinntekter*. En ekvivalensskala tar hensyn til stordriftfordelene ved at flere personer har felles konsum, blant annet deler bolig. Ekvivalensinntekten til et individ finnes ved å dividere husholdsinntekten på en ekvivalentvekt. Vekten skal representere en avveining mellom betydningen av felles konsum (stordriftsfordeler) og privat konsum.

I Norge og andre OECD-land har det vært vanlig å benytte *OECD-skalaen* i studier av fattigdom. OECD-skalaen gir den første voksne i husholdet vekten 1, øvrige voksne får vekten 0,7 og alle barn får vekten 0,5. Ekvivalensinntekten finnes ved å dele husholdsinntekten på summen av vektene til husholdet. Personene i et hushold med to voksne og to barn og kroner 540 000 i husholdsinntekt får derfor en ekvivalensinntekt på kr 200 000. Det er OECD-skalaen som blir benyttet i denne artikkelen. For resultater basert på en alternativ ekvivalensskala viser vi til Mogstad (2003).

Siden en sjelden vil kjenne den interne fordelingen av inntekt i et hushold, vil dette arbeidet følge standard praksis som innebærer at alle individene i en husholdning oppnår samme økonomiske velferd.

kommunene.⁵ I dette arbeidet vil vi gruppere kommunene i 21 grupper ut fra hvilken landsdel kommunen tilhører og ut fra boligprisen per kvadratmeter i kommunen. Denne grupperingen benytter vi som grunnlag til å bestemme regionspesifikke fattigdomsgrenser. Ved å gruppere etter landsdel og boligpriser vil fattigdomsanalysen reflektere kommunenes regionale beliggenhet og prisforskjellene på en av de viktigste konsumgodene; bolig. Hver gruppe består av kommuner med relativt lik beliggenhet i landet. Dessuten vil vi ved å kombinere landsdel med boligpriser, unngå at nabokommuner med store forskjeller i boligprisenivå grupperes i samme gruppe; for eksempel Trondheim kommune med 151 198 innbyggere og relativt høye boligpriser og nabokommunen Agdenes med 1807 innbyggere og relativt lave boligpriser.

Det er rimelig å anta at priser på andre konsumgoder enn bolig også vil variere mellom ulike regioner og kommunegrupper, selv om vi har lite informasjon om slike variasjoner. Vår inndeling av kommunegrupper etter landsdel og boligprisenivå representerer derfor en grov tilnærming til å fange opp forskjeller i levekostnader. For enkelte konsumgoder, som for eksempel matvarer, kan imidlertid prisnivået tenkes å være lavere i sentrale strøk med høye boligpriser enn i ikke-sentrale strøk med lave boligpriser. Vi har likevel valgt å benytte boligpriser som en indikator for levekostnader, fordi vi har tilgang til informasjon om boligpriser

⁵ Kilde: Statistisk sentralbyrå, seksjon for Bygg - og tjenestestatistikk.

Folke- og bolig tellingen 2001 (FoB2001)

Statistisk sentralbyrå gjennomførte 3. november 2001 en folke- og bolig telling i Norge. Et viktig formål med denne landsomfattende tellingen er å beskrive hvordan folk bor i Norge, og å gi informasjon om befolkningssammensetning og levekår i det norske samfunnet. I FoB2001 blir opplysningene hentet inn både fra registre og ved hjelp av spørreskjema. FoB2001 omfatter alle personer, også utenlandske statsborgere, som ifølge Det sentrale folkeregisteret (DSF) var bosatt i Norge på tellingstidspunktet 3. november 2001. Analysene i denne artikkelen baserer seg på opplysninger fra FoB2001 koblet med inntektsdata for år 2001.

En analyse av økonomisk velferd krever opplysninger om husholdningens inntekt, størrelse og sammensetning. Derfor vil det være ønskelig å benytte (kost)husholdning som økonomisk enhet.¹ Til forskjell fra data fra DSF som er basert på familier, vil folketellinger kartlegge sammensetningen til husholdninger. I FoB2001 vil personer som er fast bosatt i samme bolig (boenhet) eller institusjon tilhøre samme (bo)husholdning.² I analysen blir borteboende studenter regnet som bosatt i foreldrehjemmet, siden vi benytter formell adresse. Individuer fra husholdninger med mer enn 17 medlemmer og individer fra felleshusholdninger er holdt utenfor i analysen. En felleshusholdning består av personer som er bosatt og får dekket sine behov for kost, pleie og omsorg på en institusjon.

¹ Det er viktig å presisere at selv om husholdning vil være den økonomiske enheten i fattigdomsanalysene, vil alle resultatene som presenteres i artikkelen ha individ som analyseenhet.

² Vi viser til Galloway (2002) og Mogstad (2003) for en studie av betydningen av bruk av familie eller hushold som økonomisk enhet.

ne på regionalt nivå, og fordi kostnader til bolig utgjør en høy andel av husholdningenes utgifter.

For hver kommunegruppe er fattigdomsgrensen bestemt som halvparten av medianinntekten i fordelingen av ekvivalensinntekt innenfor kommunegruppen. Antall fattige i en gitt kommunegruppe blir bestemt ved antallet som har lavere ekvivalensinntekt enn den aktuelle fattigdomsgrensen for kommunegruppen. Vi kan deretter aggregere og finne antall fattige i Norge når analysen er basert på regionspesifikke fattigdomsgrenser. Ved bruk av landsspesifikk fattigdomsgrense blir alle inntektene sammenlignet med en felles fattigdomsgrense bestemt som halvparten av medianinntekten i fordelingen av ekvivalensinntekt for hele landet. I tillegg til disse fattigdomsgrensene benytter vi også regionspesifikke lavinntektsgrenser, som er definert ved 62,5 prosent av medianinntekten innenfor hver kommunegruppe. Disse lavinntektsgrensene ligger dermed 25 prosent høyere enn de regionspesifikke fattigdomsgrensene. Resultater basert på lavinntektsgrenser er tatt med for å kunne sammenlikne andelen fattige og andelen med lav inntekt, der gruppen med lav inntekt inkluderer flere personer enn gruppen av fattige.

Tabell 1. Regionspesifikke fattigdomsgrenser, 2001

Gruppe	Landsdel	Boligprisnivå	Antall kommuner	Fattigdomsgrense (kroner)
1	Akershus/Oslo	Lavt	0	-
2	Akershus/Oslo	Middels	2	81 700
3	Akershus/Oslo	Høyt	21	93 800
4	Hedmark/Oppland	Lavt	8	73 700
5	Hedmark/Oppland	Middels	33	76 900
6	Hedmark/Oppland	Høyt	7	81 500
7	Sør-Østlandet	Lavt	2	79 000
8	Sør-Østlandet	Middels	37	79 500
9	Sør-Østlandet	Høyt	33	83 000
10	Agder-Rogaland	Lavt	5	75 400
11	Agder-Rogaland	Middels	31	77 400
12	Agder-Rogaland	Høyt	20	83 000
13	Vestlandet	Lavt	17	77 000
14	Vestlandet	Middels	62	78 700
15	Vestlandet	Høyt	19	83 400
16	Trøndelag	Lavt	25	73 000
17	Trøndelag	Middels	18	76 100
18	Trøndelag	Høyt	6	83 800
19	Nord-Norge	Lavt	50	78 100
20	Nord-Norge	Middels	36	79 400
21	Nord-Norge	Høyt	3	86 100

Et viktig argument for å benytte regionspesifikke fattigdomsgrenser som et alternativ til en felles fattigdomsgrense for hele landet, er å øke sammenliknbarheten av økonomisk velferdsnivå mellom individer. Et annet argument kan knyttes til befolkningens egne vurderinger av akseptabelt materielt nivå, som en må kunne gå ut ifra først og fremst relaterer seg til egne observasjoner og erfaringer i nærmiljøet.⁶

Tabell 1 viser verdien på de regionspesifikke fattigdomsgrensene.⁷ Til sammenligning ble den landsspesifikke fattigdomsgrensen anslått til 83 200 kroner. Som det framgår av tabell 1 er det betydelig variasjon i størrelsen på de regionspesifikke fattigdomsgrensene; fra kr 73 000 i områder med lave boligpriser i Trøndelag til kr 93 800 i Oslo-området.

Regionale forskjeller i forekomsten av fattigdom

Resultatene fra denne studien viser at det er store regionale variasjoner i forekomsten av fattigdom. Dette framkommer tydelig i tabell 2 som beskriver hvordan fattigdomsandelene varierer etter fylke. Som ventet øker variasjonen i fattigdom mellom fylker når vi benytter regionspesifikke fattigdomsgrenser i stedet for en felles fattigdomsgrense for hele landet, mens det totale antallet fattige i Norge er tilnærmet uberørt av dette metodevalget. Anslagene på antall fattige blir

Kommunegrupper etter landsdel og boligprisnivå

Norge deles inn i 7 landsdeler:

Akershus/ Oslo (Akershus og Oslo)

Hedmark/Oppland (Hedmark og Oppland)

Sør-Østlandet (Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark)

Agder-Rogaland (Aust-Agder, Vest-Agder og Rogaland)

Vestlandet (Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og

Romsdal)

Trøndelag (Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag)

Nord-Norge (Nordland, Troms og Finnmark)

Vi deler også landets 435 kommuner inn i kvartiler etter boligprisnivå. Kvartil 1 består av den ¼ av kommunene med lavest gjennomsnittlig boligpris per kvadratmeter, mens kvartil 4 inkluderer ¼ med høyest boligpriser. Videre deler vi kommunene inn i tre prisklasser ut fra deres kvartiltilhørighet. Kommunene i 1. kvartil karakteriseres ved *lav boligpris*, kommunene i 2. og 3. kvartil benevnes med *middels boligpris*, mens kommunene i 4. kvartil har *høy boligpris*. Ved å kombinere de 7 landsdelene med 3 prisklasser får vi 21 grupper.

redusert i alle fylker utenom Akershus og Oslo, der andelen øker med henholdsvis 1,1 og 2,3 prosentpoeng. Dette skyldes at medianinntekten (det generelle inntektsnivået) i Oslo og Akershus er høyere enn landsgjennomsnittet, og dermed blir de regionspesifikke fattigdomsgrensene for Oslo og Akershus høyere enn i andre landsdeler. Men som ventet er også boligprisene høyest i områdene med de høyeste fattigdomsgrensene. Slik sett reflekterer de regionspesifikke fattigdomsgrensene regionale forskjeller i levekostnader (og eventuelt levestandard) som motiverer bruken av slike fattigdomsgrenser. Basert på den fylkesvise sammenligningen kan det se ut som om fattigdom i Norge først og fremst er et hovedstadsfenomen. Vi kan imidlertid ikke se bort ifra at det kan skjule seg store forskjeller blant kommunene i de enkelte fylkene. Dette skal vi se nærmere på i avsnittet hvor vi studerer fattigdom i kommunene.

Tabell 3 viser andelen fattige i de fire største bykommunene. Av tabell 3 framgår det at Oslo har den høyeste andelen fattige, uavhengig av valg av fattigdomsgrense. Andelen fattige i Stavanger, Trondheim og Bergen er relativt lik. Klarest skille er det mellom Oslo og de andre storbyene når analysen baseres på regionspesifikke grenser for fattigdom eller lav inntekt. At det er relativt mange fattige i Oslo skyldes overrepresentasjon av grupper som har en høy andel fattige, spesielt under økonomiske lavkonjunkturer. Fra tidli-

⁶ «The idea of “the relativity” of poverty requires some explanation. The frame of reference in adopting this approach can be regional, national or international, although until formal ties between nation states are stronger, or global corporations even more strongly entrenched, the international perspective is unlikely to be given enough emphasis. The question if how far peoples are bound by the same economic, trading, institutional and cultural systems, how far they have similar activities and costumes and therefore similar needs. Needs arise by virtue of the kind of society to which individuals belong. Society imposes expectations, through its occupational, educational, economic and other systems, and it also creates wants, through its organizations and customs.» (Townsend, 1979).

⁷ Mogstad (2003) gir ytterligere detaljer om bestemmelsen av disse fattigdomsgrensene og hvilke av grensene innbyggerne i de enkelte kommunene blir sammenlignet med.

Tabell 2. Prosent fattige etter fylke, 2001

Fylke	Landsspesifikk fattigdomsgrense definert ved 50% av medianinntekt	Regionspesifikke fattigdomsgrenser definert ved 50% av medianinntekt	Regionspesifikke lavinntektsgrenser definert ved 62,5% av medianinntekt
Østfold	3,0	2,9	8,9
Akershus	2,2	3,3	9,2
Oslo	6,0	8,3	16,3
Hedmark	2,9	2,2	6,8
Oppland	2,8	2,2	7,4
Buskerud	2,9	2,8	8,0
Vestfold	2,6	2,6	7,9
Telemark	3,1	2,7	8,0
Aust-Agder	3,1	2,8	8,5
Vest-Agder	3,2	3,0	9,1
Rogaland	2,9	2,7	7,9
Hordaland	3,0	2,9	8,3
Sogn og Fjordane	2,5	2,1	7,3
Møre og Romsdal	2,3	2,1	7,1
Sør-Trøndelag	3,3	3,0	7,8
Nord-Trøndelag	2,9	2,1	6,1
Nordland	2,8	2,4	7,6
Troms	2,9	2,8	8,2
Finmark	2,8	2,5	6,7
Hele landet	3,2	3,3	8,9

Tabell 3. Prosent fattige i de fire største byene, 2001

Kommune	Landsspesifikk fattigdoms- grense definert ved 50% av medianinntekt	Regionspesifikke fattigdoms- grenser definert ved 50% av medianinntekt	Regionspesifikke lavinntektsgrenser definert ved 62,5% av medianinntekt
Oslo	6,0	8,3	16,3
Stavanger	3,6	3,6	8,5
Bergen	3,6	3,7	8,7
Trondheim	3,6	3,7	8,9

gere studier, se Aaberge et al. (1999b), Galloway (2002) og Andersen et al. (2003), vet vi at innvandre-
re er sterkt overrepresentert blant de fattige. Dessuten
er yngre enslige betydelig mer utsatt for fattigdom
enn eldre enslige og personer som lever i hushold
med flere personer.

Fattigdom i kommunene

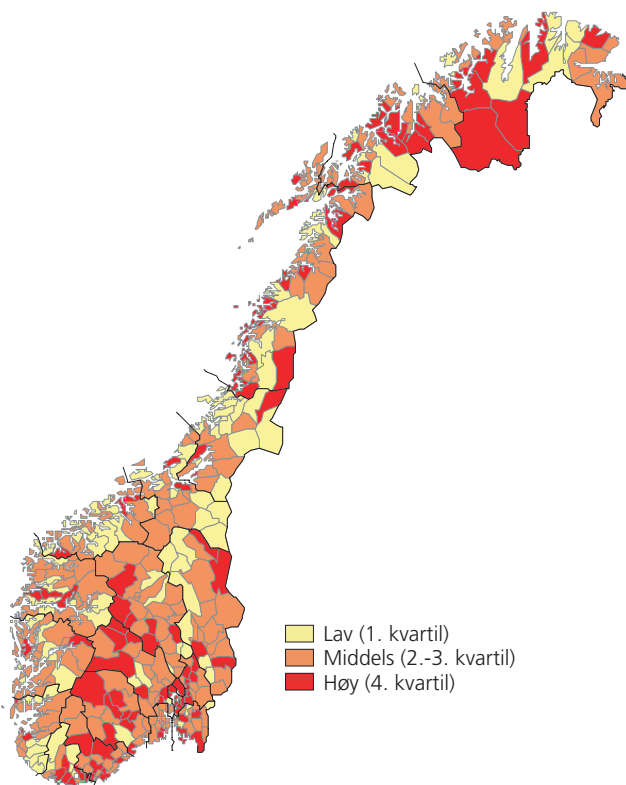
Når det gjelder resultater for enkeltkommuner vil vi
understreke at andelen fattige i en kommune kan
være påvirket av spesielle lokale forhold. Slike spesi-
elle forhold kan slå særlig sterkt ut i små kommuner.
For eksempel finner vi at kommuner med et statlig
asylmottak eller en høy andel ikke-vestlige innvandre-
re i mange tilfeller har en høy andel fattige. Resultate-
ne for enkeltkommuner bør derfor ses i lys av slike
spesielle lokale forhold.

Som det vil framgå av resultatene i tabell 7 i vedleg-
get er det betydelig variasjon i andelen personer i
kommunene som har lavere inntekt enn den aktuelle
fattigdomsgrensen, også blant kommunene innenfor
ett og samme fylke. Når analysen av fattigdom baseres
på regionspesifikke fattigdomsgrenser finner vi at

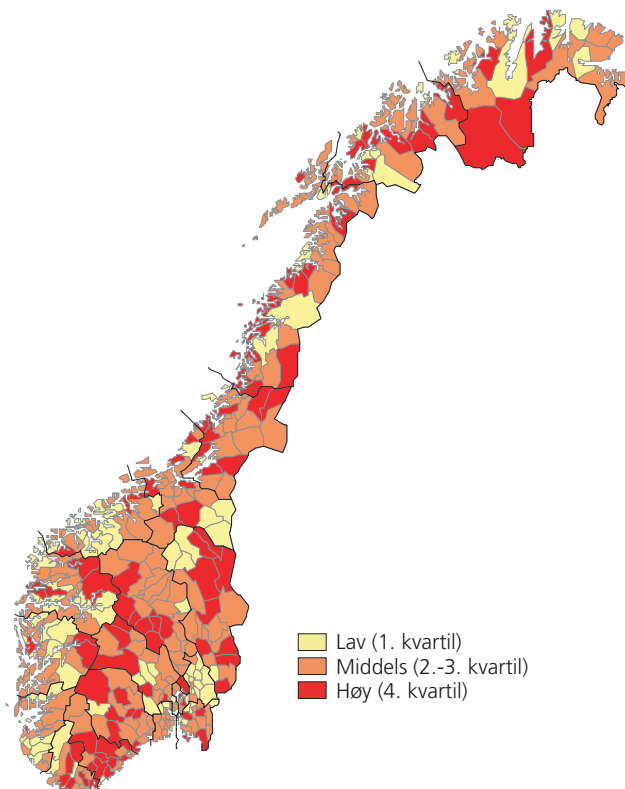
Mosvik er kommunen med lavest andel fattige. Kun
0,4 prosent av kommunens innbyggere har inntekt
som er lavere enn fattigdomsgrensen for den kommu-
negruppen Mosvik tilhører. Til sammenlikning har
Oslo den høyeste andelen fattige av kommunene med
hele 8,3 prosent fattige. Forskjellen mellom største og
minste andel fattige viser seg å være størst blant kom-
munene i Sogn og Fjordane. Andelen fattige i Fjaler er
hele 7,1 prosentpoeng større enn i Årdal, som er kom-
munen med lavest andel fattige i Sogn og Fjordane.
Fjaler er for øvrig et eksempel på en kommune med
en relativt høy andel ikke-vestlige innvandrere. Også
blant kommunene i Østfold, Akershus, Oppland og
Nordland er det betydelige forskjeller i andelen fatti-
ge, mens det i Vestfold er relativt liten variasjon i an-
delen fattige. I dette fylket er Hof med 1,8 prosent
fattige den kommunen som har den minste andelen
fattige, mens Tjøme med 3,2 prosent fattige har høy-
est andel. I tillegg til Vestfold har også Aust-Agder og
Møre og Romsdal liten variasjon i andelen fattige på
kommunenivå.

Figur 1 og 2 gir en oversikt over det regionale mønste-
ret i forekomsten av fattigdom, der kommunene er
delt inn i tre grupper med lav, middels og høy fatti-
gdomsandel. Den første gruppen omfatter de 25 pro-
sent av kommunene med de laveste fattigdomsande-
lene, den tredje gruppen omfatter de 25 prosent av
kommunene med de høyeste fattigdomsandelene,
mens den mellomste gruppen omfatter de øvrige 50
prosent kommunene. En sammenlikning av fatti-
gdomsresultatene i figur 1 og 2 og tabell 7 viser endrin-
gen i den geografiske sammensetningen av de fattige i
kommunene når analysen er basert på regionspesifike
fattigdomsgrenser istedenfor en felles fattigdoms-
grense for hele landet. Fra tabell 7 finner vi at ande-
len fattige er større i 33 av 435 kommuner når analy-
sen er basert på regionspesifikke fattigdomsgrenser
istedenfor en felles fattigdomsgrense. I hovedsak øker
andelen fattige i store bykommuner som Oslo, Trond-
heim, Bergen, Alta og Tromsø, samt i de fleste kom-
munene i Akershus. Et felles trekk ved disse kommu-
nene er at de har et relativt høyt boligprisnivå. Det er
særlig i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark at
andelen fattige reduseres vesentlig i et flertall av kom-
munene når vi benytter regionspesifikke fattigdoms-
grenser istedenfor en felles fattigdomsgrense for hele
landet. For om lag halvparten av kommunene i disse
fylkene reduseres andelen fattige med 1 prosentpoeng
eller mer. Videre viser resultatene at det til sammen er
19 kommuner hvor andelen fattige reduseres med
mer enn 1,5 prosentpoeng når analysen er basert på
regionspesifikke fattigdomsgrenser istedenfor en felles
fattigdomsgrense for hele landet. Felles for alle disse
kommunene er at de har relativt lavt boligprisnivå.

Som vist i Mogstad (2003) er det en positiv sammen-
heng mellom boligprisnivået og nivået på regionspesi-
fikke fattigdomsgrenser. Dette forklarer hvorfor ande-

Figur 1. Andelen fattige i kommunene når fattigdomsgrensene er regionspesifikke, 2001¹

¹ Intervallene for prosent fattige i kommunene når analysen er basert på regionspesifikke fattigdomsgrenser:
 0,4 ≤ Lav < 1,8
 1,8 ≤ Middels ≤ 2,8
 2,8 ≤ Høy ≤ 8,3

Figur 2. Andelen fattige i kommunene når fattigdomsgrensene er landsspesifikke, 2001¹

¹ Intervallene for prosent fattige i kommunene når analysen er basert på en landsspesifikk fattigdomsgrense:
 0,7 ≤ Lav ≤ 2,1
 2,2 ≤ Middels ≤ 3,3
 3,3 ≤ Høy ≤ 7,7

Tabell 4. Summarisk statistikk for prosent fattige i sentrale og ikke-sentrale kommuner, 2001¹

	Sentrale kommuner					Ikke-sentrale kommuner				
	Antall kommuner	Gj.snitt	St. avvik	Min	Max	Antall kommuner	Gj.snitt	St. avvik	Min	Max
Landsspesifikk fattigdomsgrense	228	2,7	0,7	1,0	5,6	203	3,0	1,1	0,7	7,7
Regionspesifikke fattigdomsgrenser	228	2,4	0,7	0,7	5,9	203	2,3	1,0	0,4	7,6

¹ Sentralitet er definert i hht. Statistisk sentralbyrås standard for kommuneklassifisering. Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger holdes utenfor kommuneklassifiseringen.

len fattige vil øke i de fleste av kommunene i Akershus samt en del av de store bykommunene, hvor boligprisnivået er relativt høyt.

Tabell 4 viser at andelen fattige i gjennomsnitt er lavere i sentrale kommuner enn i ikke-sentrale kommuner når vi benytter en landsspesifikk fattigdomsgrense. Men som påpekt ovenfor vil en felles fattigdomsgrense for hele landet ignorere betydningen av regionale forskjeller i priser. For eksempel har kun 5 av de ikke-sentrale kommunene høyt boligprisnivå, mens hele 100 av de sentrale kommunene har høyt boligprisnivå. Dette kan føre til at vi overestimerer andelen fattige fra ikke-sentrale kommuner. Ved å bruke de regionspesifikke fattigdomsgrensene tar vi imidlertid hensyn til dette problemet. Resultatene viser da at de sentrale kommunene i gjennomsnitt vil ha en andel fattige om lag på samme nivå som de ikke-sentrale kommunene.

Faktisk vil i overkant av 61 prosent av de sentrale kommunene ha en høyere andel fattige enn medianen til de ikke-sentrale kommunene, når analysen baseres på regionspesifikke fattigdomsgrenser. Resultatene fra denne analysen indikerer at vi ved å se bort fra regionale forskjeller i priser i bestemmelsen av fattigdom, i hovedsak vil undervurdere omfanget av fattigdom i de sentrale kommunene sammenliknet med de ikke-sentrale kommunene.

Tabell 5 og 6 viser kommuner med en spesielt høy eller lav andel fattige, avhengig av om vi benytter landsspesifikk eller regionspesifikke fattigdomsgrenser. Resultatene presentert i tabell 5 viser at det er Årdal som har den laveste andelen fattige når analysen er basert på en landsspesifikk fattigdomsgrense, mens Mosvik har den laveste andelen fattige når vi benytter regionspesifikke fattigdomsgrenser. Tabell 6

Tabell 5. Prosent fattige i de ti kommunene med lavest andel fattige, 2001

Landsspesifikk fattigdomsgrense			Regionspesifikke fattigdomsgrenser		
Kom. nr.	Kommune	Prosent fattige	Kom. nr.	Kommune	Prosent fattige
1424	Årdal	0,7	1723	Mosvik	0,4
1419	Leikanger	0,7	1424	Årdal	0,5
0121	Rømskog	0,9	1265	Fedje	0,6
1027	Audnedal	1,0	1027	Audnedal	0,7
1251	Vaksdal	1,0	1567	Rindal	0,7
1526	Stordal	1,2	1419	Leikanger	0,7
0226	Sørum	1,3	1251	Vaksdal	0,8
1264	Austrheim	1,3	1441	Selje	0,9
0236	Nes	1,3	1941	Skjervøy	0,9
0123	Spydeberg	1,4	0121	Rømskog	0,9

Tabell 6. Prosent fattige i de ti kommunene med høyest andel fattige, 2001

Landsspesifikk fattigdomsgrense			Regionspesifikke fattigdomsgrenser		
Kom. nr.	Kommune	Prosent fattige	Kom. nr.	Kommune	Prosent fattige
1836	Rødøy	7,7	0301	Oslo	8,3
1429	Fjaler	7,7	1429	Fjaler	7,6
0545	Vang	6,5	0214	Ås	5,9
0301	Oslo	6,0	0137	Våler	5,6
2011	Guovdageaidnu-Kautokeino	5,9	0545	Vang	5,3
1835	Træna	5,7	1836	Rødøy	5,2
0137	Våler	5,6	0216	Nesodden	5,0
1816	Vevelstad	5,5	0618	Hemsedal	4,9
0540	Sør-Aurdal	5,2	0541	Etnedal	4,8
0618	Hemsedal	5,1	0633	Nore og Uvdal	4,4

viser at det er Rødøy som har høyest andel fattige når analysen er basert på en landsspesifikk fattigdomsgrense, mens Oslo har høyest andel fattige når analysen baseres på regionspesifikke fattigdomsgrenser. Ås, Våler, Vang og Nesodden er for øvrig eksempler på kommuner med asylmottak, noe som bidrar til en høy andel fattige. For begge definisjoner av fattigdomsgrenser finner vi at de fleste kommunene med lavest og høyest andel fattige er forholdsvis små målt i antall innbyggere. Utenom Oslo er det ingen bykommuner blant kommunene med høyest eller lavest andel fattige.

Oppsummering og diskusjon

I denne artikkelen har vi gitt et regionalt perspektiv på fattigdom og presentert empiriske resultater fra fattigdomsanalyser på fylkesnivå og kommunenivå. Studien er basert på husholdningsdata for hele befolkningen fra Folke- og bolig tellingen 2001 koblet med inntektsdata for år 2001. De empiriske resultatene viser at det er store regionale forskjeller i andelen fattige, både mellom fylkene og mellom kommunene innenfor samme fylket når vi benytter en felles fattigdomsgrense for hele landet. Oslo skiller seg ut med en betydelig høyere andel fattige enn de fleste andre kommunene i Norge.

En svakhet med analysen basert på en felles fattigdomsgrense for hele landet er at den ignorerer betydningen av regionale prisforskjeller. Ved å benytte regionspesifikke fattigdomsgrenser vil fattigdomsanalysen reflektere kommunens regionale beliggenhet og forskjeller i boligpriser. De empiriske resultatene illustre-

rer at selv om andelen fattige på landsbasis ikke påvirkes av om vi bruker regionspesifikke fattigdomsgrenser, vil den geografiske variasjonen øke. Anslagene på antall fattige blir redusert i alle fylker utenom Akershus og Oslo, der andelen øker med henholdsvis 1,1 og 2,3 prosentpoeng. Dette skyldes at medianinntekten (det generelle inntektsnivået) i Oslo og Akershus er større enn landsgjennomsnittet, og dermed blir de regionspesifikke fattigdomsgrensene for Oslo og Akershus høyere enn i andre landsdeler. Men som ventet er også boligprisene høyest i områdene med de høyeste fattigdomsgrensene. Slik sett reflekterer de regionspesifikke fattigdomsgrensene regionale forskjeller i levekostnader (og eventuelt levestandard). Vi finner at fattigdom i Norge først og fremst er et hovedstadsfenomen, selv om det også finnes enkelte mindre kommuner med en høy andel fattige. I disse mindre kommunene kan det imidlertid være spesielle forhold som slår ut, som for eksempel at kommunen har et statlig asylmottak.

Ved å basere oss på årlig inntekt (etter skatt) som mål på forbrukspotensial finner vi at 3,3 prosent av befolkningen i 2001 hadde så små økonomiske ressurser at de kunne karakteriseres som fattige. Blant de som inngikk i denne gruppen skjuler det seg imidlertid personer som bare forbigående hadde lave inntekter. Dette kunne f.eks. være personer som var under utdanning eller næringsdrivende eller aksjonærer som hadde bokført store tap på selvangivelsen. I tillegg vil det være flere personer i lavinntektsgruppen - særlig alderspensjonister - som har en betydelig finansformue. Disse problemene gjør at vi overestimerer ande-

len av personer med en uakseptabel lav inntekt.⁸ Vi har imidlertid ingen informasjon som tilsier at disse problemene slår ulikt ut i de forskjellige fylkene og kommunene. Nivået på de anslåtte fattigdomsandelene må imidlertid tolkes med varsomhet, der det også er viktig å ta hensyn til spesielle lokale forhold som påvirker fattigdomsandelene. På grunn av antallet kommuner i analysen har vi bare i begrenset grad kommentert slike spesielle forhold i denne artikkelen.

En alternativ og mer tilfredsstillende metode for måling av fattigdom er å benytte summen av inntekter opptjent over flere år som grunnlag for å identifisere personer med lav inntekt. Dette vil redusere de tolkningsproblemene som er forbundet med årlig inntekt som mål på individenes forbrukspotensial. Dessuten oppnås innsikt om hvorvidt lav inntekt bare er en forbigående tilstand eller om det har en mer permanent karakter. Skillet mellom temporær og vedvarende lav inntekt er etter hvert også blitt tillagt større betydning i internasjonale studier av fattigdom. Blant annet har EU-landene fattet vedtak om å bruke en indikator for vedvarende lav inntekt sammen med en rekke andre sosiale indikatorer for å bli bedre i stand til å forstå omfanget og årsakene til at deler av befolkningen har dårlige levekår. Studier utført av Aaberge et al. (1999a) og Andersen et al. (2003) viser at tallet på (kronisk) fattige i Norge ligger mellom 2,1 og 1,5 prosent av befolkningen, avhengig av om inntektsperioden dekker 3, 5 eller 10 år. En tilsvarende studie på kommunenivå krever paneldata for alle norske hushold over minst en treårsperiode. Slike data er foreløpig ikke tilgjengelig, men er planlagt etablert i 2004.

Referanser

Aaberge, R., A. Andersen og T. Wennemo (1996a): «Omfang, nivå og fordeling av lavinntekter i Norge, 1979-1993» i A. Puide (red.): *Den nordiske fattigdomens utvikling og struktur*, Tema Nord, Nordisk Ministerråd, 1996.

Aaberge, R., A. Andersen og T. Wennemo (1996b): Er årlig lavinntekt et godt mål for fattigdom? Lavinntekt i Norge 1979-1993, *Økonomiske analyser* 6/96, Statistisk sentralbyrå.

Aaberge, R., A. Andersen og T. Wennemo (1999a): "Extent, Level and Distribution of Low Income in Norway, 1979-1995", i B. Gustafsson (red.): *Poverty and Low Income in the Nordic Countries*, Ashgate, 1999.

Aaberge, R., A. Andersen og T. Wennemo (1999b): Temporær og kronisk fattigdom i Norge. 1979-1996, Notater 99/32, Statistisk sentralbyrå.

Andersen, A., J. Epland, T. Wennemo og R. Aaberge (2003): Økonomiske konjunkturer og fattigdom: En studie basert på norske inntektsdata, 1979-2000, *Tidsskrift for Velferdsforskning*, 2, 2003.

Cowell, F. A. (1977): *Measuring Inequality*, Deddington, Philip Allan.

Epland, J. og T. Erstad (1997): Barnefamiliene: De høyeste og laveste inntektene finner vi i Oslo, *Samfunnsspeilet* 1/1997, Statistisk sentralbyrå.

Epland, J. (2001): *Barn i husholdninger med lav inntekt: Omfang, utvikling og årsaker*, Rapport 9/2001, Statistisk sentralbyrå.

Fjærli, E. og R. Aaberge (2000): Tax Reforms, Dividend Policy and Trends in Income Inequality: Empirical Evidence based on Norwegian Data, Discussion Papers 284/2003, Statistisk sentralbyrå.

Galloway T. A. (2002): *En studie av fattigdom basert på registerdata*, Rapport 1/2002, Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning.

Kirkeberg M. I. (2003): Fattigdom og inntektsfordeling: Oslo - flest fattige og størst ulikhet, *Samfunnsspeilet* 08/2003, Statistisk sentralbyrå.

Langørgen, A. og R. Aaberge (2002): Fordelingsvirkninger av kommunal tjenesteproduksjon, *Norsk Økonomisk Tidsskrift* 1/02.

Lund, K. og R. Aaberge (1999): Effekten av valg av ekvivalensskala på tallfesting av omfang, fordeling og utvikling av fattigdom i Norge 1982-1995, Notater 99/32, Statistisk sentralbyrå.

Lyngstad, J. og J. Epland (2003): *Barn av enslige forsørgere i lavinntektshusholdninger. En analyse basert på registerdata*, Rapport 2003/12, Statistisk sentralbyrå.

Mogstad (2003): Analyse av fattigdom basert på register- og husholdningsdata, Notater 2003/61, Statistisk sentralbyrå.

Rawls, J. (1971): *A Theory of Justice*, Oxford University Press, Oxford.

Smith, A. (1776): *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*, Republished London: Home University, 1910.

Townsend, P. (1979): *Poverty in the United Kingdom*, Pelican Books.

⁸ Vi viser til Aaberge et. al (1996b) for en diskusjon omkring problemene med å basere en fattigdomsindikator på årsinntekt.

Vedlegg

Tabell 7. Prosent fattige etter kommune, 2001

Kommune	Lands- spesifikk fattigdoms- grense definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke fattigdoms- grenser definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke lavinntekts- grenser definert ved 62,5% av medianinntekt	Kommune	Lands- spesifikk fattigdoms- grense definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke fattigdoms- grenser definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke lavinntekts- grenser definert ved 62,5% av medianinntekt
0101 Halden	4,0	3,9	11,3	0441 Os	4,4	2,9	6,8
0104 Moss	3,6	3,6	9,4	0501 Lillehammer	2,3	2,1	6,9
0105 Sarpsborg	2,6	2,6	8,6	0502 Gjøvik	3,3	3,0	9,1
0106 Fredrikstad	3,1	3,1	9,3	0511 Dovre	2,7	2,0	6,8
0111 Hvaler	3,3	2,9	7,6	0512 Lesja	3,2	1,8	8,1
0118 Aremark	3,3	2,2	9,4	0513 Skjåk	2,7	2,2	7,8
0119 Marker	2,3	2,0	8,2	0514 Lom	4,5	4,0	10,1
0121 Rømskog	0,9	0,9	4,2	0515 Vågå	2,8	2,0	7,6
0122 Trøgstad	2,3	2,1	6,5	0516 Nord-Fron	2,9	1,9	6,8
0123 Spydeberg	1,4	1,3	6,7	0517 Sel	2,6	1,6	7,1
0124 Askim	2,8	2,7	8,9	0519 Sør-Fron	2,3	1,7	8,2
0125 Eidsberg	3,7	3,4	8,3	0520 Ringeby	3,1	2,3	8,2
0127 Skiptvet	2,6	2,4	6,7	0521 Øyer	1,9	1,9	8,2
0128 Rakkestad	2,8	2,2	8,0	0522 Gausdal	3,3	2,0	8,7
0135 Råde	1,4	1,4	5,9	0528 Østre Toten	2,3	1,3	6,0
0136 Rygge	1,9	1,8	6,4	0529 Vestre Toten	2,2	1,3	4,7
0137 Våler	5,6	5,6	10,2	0532 Jevnaker	2,4	1,7	4,9
0138 Hobøl	2,0	2,0	7,6	0533 Lunner	2,3	2,0	5,8
0211 Vestby	2,5	3,7	11,8	0534 Gran	2,7	2,4	8,7
0213 Ski	1,9	3,1	9,3	0536 Søndre Land	2,3	1,9	6,0
0214 Ås	4,5	5,9	13,0	0538 Nordre Land	3,9	2,5	8,5
0215 Frogn	2,4	4,0	10,3	0540 Sør-Aurdal	5,2	4,0	11,2
0216 Nesodden	3,3	5,0	11,7	0541 Etne	4,8	4,8	11,9
0217 Oppegård	1,5	2,6	7,3	0542 Nord-Aurdal	3,6	2,8	6,8
0219 Bærum	2,4	3,4	8,0	0543 Vestre Slidre	3,9	3,0	7,7
0220 Asker	2,4	3,6	8,4	0544 Øystre Slidre	2,5	1,8	6,5
0221 Aurskog-Høland	2,1	1,9	7,4	0545 Vang	6,5	5,3	11,3
0226 Sørumsund	1,3	2,3	8,1	0602 Drammen	4,3	4,2	10,1
0227 Fet	1,4	2,7	9,2	0604 Kongsberg	1,9	1,9	5,9
0228 Rælingen	1,8	3,2	8,7	0605 Ringerike	2,5	2,5	8,7
0229 Enebakk	2,7	4,2	12,3	0612 Hole	2,9	2,8	6,3
0230 Lørenskog	1,8	3,1	7,7	0615 Flå	2,9	2,3	7,0
0231 Skedsmo	2,2	3,3	9,4	0616 Nes	2,4	2,1	7,8
0233 Nittedal	1,6	2,6	8,0	0617 Gol	3,2	3,2	8,4
0234 Gjerdrum	1,9	2,8	8,9	0618 Hemsedal	5,1	4,9	8,9
0235 Ullensaker	1,8	3,2	9,9	0619 Ål	3,6	3,2	8,9
0236 Nes	1,3	2,6	12,0	0620 Hol	3,0	2,6	7,1
0237 Eidsvoll	1,6	2,9	12,0	0621 Sigdal	2,0	1,5	7,5
0238 Nannestad	2,0	3,7	12,4	0622 Krødsherad	2,0	1,9	7,6
0239 Hurdal	2,3	2,3	8,6	0623 Modum	2,6	2,3	6,6
0301 Oslo	6,0	8,3	16,3	0624 Øvre Eiker	2,7	2,3	7,8
0402 Kongsvinger	2,9	2,3	6,2	0625 Nedre Eiker	2,5	2,4	8,3
0403 Hamar	2,2	2,0	6,4	0626 Lier	2,8	2,8	6,9
0412 Ringsaker	2,3	1,6	5,8	0627 Røyken	1,7	1,7	5,3
0415 Løten	3,2	2,0	7,5	0628 Hurum	2,2	2,2	7,2
0417 Stange	3,8	3,5	9,6	0631 Flesberg	3,8	3,1	8,2
0418 Nord-Odal	2,2	1,6	5,7	0632 Rollag	2,1	1,6	6,9
0419 Sør-Odal	1,8	1,2	4,9	0633 Nore og Uvdal	5,1	4,4	11,0
0420 Eidskog	3,7	2,7	8,2	0701 Borre	2,8	2,8	7,5
0423 Grue	3,9	3,3	8,0	0702 Holmestrand	2,3	2,3	6,8
0425 Åsnes	3,6	2,4	9,0	0704 Tønsberg	2,7	2,7	7,8
0426 Våler	2,4	1,9	5,0	0706 Sandefjord	3,1	3,1	8,8
0427 Elverum	3,3	2,3	6,6	0709 Larvik	2,5	2,4	8,0
0428 Trysil	3,3	2,3	8,4	0711 Svelvik	2,5	2,5	7,1
0429 Åmot	3,5	2,4	7,4	0713 Sande	2,0	2,0	7,5
0430 Stor-Elvdal	2,7	1,7	5,3	0714 Hof	1,8	1,8	8,2
0432 Rendalen	3,5	2,0	6,6	0716 Våle	2,8	2,8	8,2
0434 Engerdal	4,2	3,2	8,0	0718 Ramnes	2,2	2,2	7,2
0436 Tolga	4,4	2,6	7,6	0719 Andebu	2,4	2,0	6,2
0437 Tynset	1,8	1,1	5,2	0720 Stokke	3,1	3,1	8,9
0438 Alvdal	2,0	1,0	3,6	0722 Nøtterøy	2,0	2,0	6,7
0439 Folldal	1,5	1,0	4,0	0723 Tjøme	3,2	3,2	8,9

Tabell 7. (forts)

Kommune	Lands- spesifikk fattigdoms- grense definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke fattigdoms- grenser definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke lavinntekts- grenser definert ved 62,5% av medianinntekt	Kommune	Lands- spesifikk fattigdoms- grense definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke fattigdoms- grenser definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke lavinntekts- grenser definert ved 62,5% av medianinntekt		
0728	Lardal	2,5	2,2	6,1	1130	Strand	2,4	2,4	9,4
0805	Porsgrunn	2,6	2,6	8,2	1133	Hjelmeland	2,3	1,9	6,2
0806	Skien	3,2	2,6	7,4	1134	Suldal	3,1	2,2	7,3
0807	Notodden	2,7	2,3	6,2	1135	Sauda	1,9	1,5	4,2
0811	Siljan	2,6	2,1	6,5	1141	Finnøy	3,0	2,0	6,3
0814	Bamble	3,0	2,5	7,5	1142	Rennesøy	2,0	2,0	7,6
0815	Kragerø	3,9	3,3	8,5	1144	Kvitsøy	1,6	1,4	7,4
0817	Drangedal	2,4	1,7	9,9	1145	Bokn	2,1	2,0	7,5
0819	Nome	3,3	2,9	9,0	1146	Tysvær	2,4	2,4	9,7
0821	Bø	4,8	4,4	9,5	1149	Karmøy	2,6	1,9	6,6
0822	Sauherad	4,6	3,9	9,8	1151	Utsira	3,0	2,1	10,7
0826	Tinn	3,2	2,6	7,0	1154	Vindafjord	2,0	1,5	5,7
0827	Hjartdal	3,7	3,3	11,6	1201	Bergen	3,6	3,7	8,7
0828	Seljord	3,3	2,9	10,0	1211	Etne	3,0	2,2	7,6
0829	Kviteseid	3,6	2,4	10,6	1214	Ølen	2,6	2,0	7,4
0830	Nissedal	4,3	3,4	12,6	1216	Sveio	2,5	1,9	8,7
0831	Fyresdal	2,6	2,0	10,0	1219	Bømlo	2,7	2,2	7,7
0833	Tokke	2,1	1,9	8,2	1221	Stord	2,4	1,8	5,8
0834	Vinje	4,1	3,5	8,4	1222	Fitjar	2,9	1,8	7,5
0901	Risør	2,8	2,4	6,1	1223	Tysnes	3,0	2,1	10,6
0904	Grimstad	3,7	3,6	10,3	1224	Kvinnherad	2,6	1,9	7,6
0906	Arendal	2,6	2,6	8,5	1227	Jondal	1,9	1,4	7,7
0911	Gjerstad	3,4	2,6	9,9	1228	Odda	2,1	1,5	5,4
0912	Vegårshei	2,7	2,1	5,9	1231	Ullensvang	2,8	2,1	7,5
0914	Tvedestrand	4,2	3,4	7,6	1232	Eidfjord	4,0	2,7	8,3
0919	Froland	3,7	2,5	7,7	1233	Ulvik	3,3	3,3	11,2
0926	Lillesand	2,1	2,0	8,1	1234	Granvin	2,6	2,2	9,2
0928	Birkenes	4,4	3,9	10,1	1235	Voss	2,1	2,3	10,0
0929	Åmli	4,1	3,2	8,8	1238	Kvam	2,0	1,5	6,1
0935	Iveland	3,8	2,8	9,6	1241	Fusa	2,2	1,8	6,7
0937	Evje og Hornnes	2,5	1,9	7,6	1242	Samnanger	2,3	2,0	5,0
0938	Bygland	3,9	3,3	8,6	1243	Os	2,0	2,0	6,9
0940	Valle	3,3	2,8	8,4	1244	Austevoll	2,2	1,8	5,6
0941	Bykle	2,6	2,3	4,9	1245	Sund	2,9	2,4	7,8
1001	Kristiansand	3,6	3,6	9,7	1246	Fjell	2,4	2,4	8,3
1002	Mandal	2,9	2,8	10,8	1247	Askøy	1,9	2,0	8,2
1003	Farsund	2,4	2,0	6,2	1251	Vaksdal	1,0	0,8	4,5
1004	Flekkefjord	2,0	1,7	5,8	1252	Modalen	3,0	2,4	7,3
1014	Vennesla	2,4	2,4	10,5	1253	Osterøy	3,1	2,7	9,2
1017	Songdalen	3,5	3,5	12,0	1256	Meland	2,4	2,4	11,0
1018	Søgne	2,4	2,4	7,7	1259	Øygarden	1,9	1,4	8,8
1021	Marnardal	2,4	1,5	6,2	1260	Radøy	3,0	2,1	7,3
1026	Åseral	3,6	1,7	5,5	1263	Lindås	2,2	2,3	9,7
1027	Audnedal	1,0	0,7	3,7	1264	Austrheim	1,3	1,3	3,8
1029	Lindesnes	4,2	3,4	10,0	1265	Fedje	1,6	0,6	6,4
1032	Lyngdal	3,9	3,1	8,6	1266	Masfjorden	1,8	1,7	7,2
1034	Hægebostad	4,2	3,7	6,5	1401	Flora	2,7	2,7	7,8
1037	Kvinesdal	3,2	2,6	7,7	1411	Gulen	2,8	2,2	9,3
1046	Sirdal	2,0	1,5	4,0	1412	Solund	2,4	2,1	10,2
1101	Eigersund	2,1	1,4	5,0	1413	Hyllestad	2,1	1,6	9,3
1102	Sandnes	2,9	2,9	8,2	1416	Høyanger	1,4	1,2	4,1
1103	Stavanger	3,6	3,6	8,5	1417	Vik	2,5	2,0	8,2
1106	Haugesund	3,9	3,9	10,5	1418	Balestrand	3,0	2,9	8,8
1111	Sokndal	2,6	1,5	6,1	1419	Leikanger	0,7	0,7	5,0
1112	Lund	2,9	1,6	7,7	1420	Sogndal	2,0	2,1	7,9
1114	Bjerkreim	1,9	1,6	5,8	1421	Aurland	2,8	2,4	7,5
1119	Hå	2,3	2,2	7,5	1422	Lærdal	1,7	1,6	6,7
1120	Klepp	2,1	2,0	7,8	1424	Årdal	0,7	0,5	2,3
1121	Time	1,9	1,9	7,7	1426	Luster	3,4	2,4	9,6
1122	Gjesdal	1,8	1,7	7,4	1428	Askvoll	3,3	2,1	8,9
1124	Sola	2,4	2,4	6,5	1429	Fjaler	7,7	7,6	13,7
1127	Randaberg	2,1	2,1	6,5	1430	Gaular	3,6	2,9	8,8
1129	Forsand	2,8	2,2	5,9	1431	Jølster	2,5	2,1	8,3

Tabell 7. (forts)

Kommune	Lands- spesifikk fattigdoms- grense definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke fattigdoms- grenser definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke lavinntekts- grenser definert ved 62,5% av medianinntekt	Kommune	Lands- spesifikk fattigdoms- grense definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke fattigdoms- grenser definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke lavinntekts- grenser definert ved 62,5% av medianinntekt		
1432	Førde	1,8	1,8	6,2	1640	Røros	1,7	1,2	4,2
1433	Naustdal	2,3	1,7	7,0	1644	Holtålen	1,5	1,0	2,4
1438	Bremanger	2,1	1,8	6,0	1648	Midtre Gauldal	3,5	2,3	7,3
1439	Vågsøy	2,1	2,1	9,0	1653	Melhus	2,3	2,3	8,4
1441	Selje	1,7	0,9	6,4	1657	Skaun	2,6	1,5	5,8
1443	Eid	2,3	1,5	6,1	1662	Klæbu	2,6	2,7	8,1
1444	Hornindal	2,9	2,1	6,6	1663	Malvik	2,5	2,5	6,3
1445	Gloppen	2,9	2,0	7,5	1664	Selbu	2,3	1,5	4,3
1449	Stryn	3,3	2,6	7,8	1665	Tydal	1,9	1,3	2,8
1502	Molde	2,1	2,1	6,5	1702	Steinkjer	2,9	2,0	5,7
1503	Kristiansund	2,5	2,5	9,3	1703	Namsos	2,2	1,6	4,7
1504	Ålesund	2,2	2,2	7,6	1711	Meråker	2,6	1,4	4,5
1511	Vanylven	1,5	1,2	5,3	1714	Stjørdal	2,5	2,6	9,0
1514	Sande	2,6	1,9	7,0	1717	Frosta	4,7	3,0	5,9
1515	Herøy	2,2	2,0	5,4	1718	Leksvik	2,7	1,9	5,8
1516	Ulstein	2,2	2,2	7,5	1719	Levanger	3,4	2,4	6,0
1517	Hareid	2,3	2,3	8,0	1721	Verdal	3,6	2,3	7,5
1519	Volda	3,6	3,1	8,3	1723	Mosvik	1,7	0,4	2,9
1520	Ørsta	2,7	2,7	9,6	1724	Verran	4,4	2,8	6,3
1523	Ørskog	3,1	1,6	5,5	1725	Namdalseid	3,6	2,2	5,0
1524	Norddal	1,9	1,1	4,8	1729	Inderøy	2,9	2,6	6,1
1525	Stranda	1,8	1,8	7,4	1736	Snåsa	2,3	1,4	4,2
1526	Stordal	1,2	1,0	3,6	1738	Lierne	2,2	1,8	4,1
1528	Sykkylven	2,1	1,7	5,3	1739	Røyrvik	5,1	3,3	7,6
1529	Skodje	2,2	1,9	5,2	1740	Namsskogan	3,5	1,7	4,7
1531	Sula	1,7	1,6	6,0	1742	Grong	3,1	2,4	4,1
1532	Giske	1,5	1,5	8,6	1743	Høylandet	2,5	1,2	3,4
1534	Haram	1,9	1,7	5,6	1744	Overhalla	2,9	1,7	4,6
1535	Vestnes	2,5	2,0	6,2	1748	Fosnes	3,6	1,3	7,0
1539	Rauma	1,8	1,5	6,0	1749	Flatanger	4,6	1,4	7,6
1543	Neset	2,2	1,7	6,2	1750	Vikna	1,8	1,2	4,0
1545	Midsund	2,3	2,3	5,9	1751	Nærøy	2,8	1,7	4,3
1546	Sandøy	1,9	1,3	4,5	1755	Leka	1,9	1,3	3,3
1547	Aukra	2,7	2,6	7,6	1804	Bodø	2,0	2,4	7,0
1548	Fræna	2,1	1,6	6,5	1805	Narvik	3,1	2,7	5,5
1551	Eide	3,0	2,7	6,4	1811	Bindal	4,0	3,7	9,8
1554	Averøy	2,2	1,7	7,0	1812	Sømna	4,0	3,1	10,1
1556	Frei	3,0	2,0	6,8	1813	Brønnøy	2,8	2,5	7,9
1557	Gjemnes	1,8	1,6	5,0	1815	Vega	3,9	3,0	9,5
1560	Tingvoll	4,5	3,0	8,8	1816	Vevelstad	5,5	3,5	13,2
1563	Sunndal	2,3	2,0	5,1	1818	Herøy	1,9	1,8	9,4
1566	Surnadal	2,8	2,1	9,6	1820	Alstahaug	3,7	3,3	7,5
1567	Rindal	1,4	0,7	6,2	1822	Leirfjord	3,9	2,8	11,4
1569	Aure	2,9	2,2	9,2	1824	Vefsn	2,0	1,7	5,8
1571	Halsa	4,2	3,1	7,9	1825	Grane	2,3	1,3	7,3
1572	Tustna	2,9	2,3	9,7	1826	Hattfjelldal	5,0	3,7	13,2
1573	Smøla	2,8	2,2	7,9	1827	Dønna	3,9	3,4	11,3
1601	Trondheim	3,6	3,7	8,9	1828	Nesna	3,8	3,8	10,5
1612	Hemne	3,6	2,3	8,1	1832	Hemnes	2,5	2,1	7,1
1613	Snillfjord	3,3	1,6	7,9	1833	Rana	1,9	1,5	5,8
1617	Hitra	2,9	1,5	6,5	1834	Lurøy	4,3	3,2	10,2
1620	Frøya	3,0	2,2	7,1	1835	Træna	5,7	4,0	12,6
1621	Ørland	3,1	3,2	11,1	1836	Rødøy	7,7	5,2	16,1
1622	Agdenes	2,8	1,8	4,5	1837	Meløy	2,5	1,8	6,7
1624	Rissa	2,2	1,4	5,9	1838	Gildeskål	3,7	3,0	10,0
1627	Bjugn	4,0	2,9	7,8	1839	Beiarn	3,9	2,8	14,0
1630	Åfjord	2,1	1,1	3,6	1840	Saltdal	2,7	2,4	7,1
1632	Roan	4,2	2,1	6,1	1841	Fauske	3,0	2,3	7,5
1633	Osen	2,8	2,3	4,7	1842	Skjerstad	4,1	4,0	13,9
1634	Oppdal	3,0	1,9	5,3	1845	Sørfold	2,3	2,0	6,8
1635	Rennebu	4,5	2,5	7,5	1848	Steigen	2,6	1,7	9,5
1636	Meldal	3,3	1,9	4,7	1849	Hamarøy	2,2	1,5	6,3
1638	Orkdal	2,5	1,8	5,4	1850	Tysfjord	4,8	4,1	9,5

Tabell 7. (forts)

Kommune	Lands- spesifikk fattigdoms- grense definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke fattigdoms- grenser definert ved 50% av medianinntekt	Region- spesifikke lavinntekts- grenser definert ved 62,5% av medianinntekt
1851 Lødingen	1,9	1,7	7,4
1852 Tjeldsund	3,5	2,8	8,2
1853 Evenes	4,0	3,6	7,8
1854 Ballangen	2,6	2,1	8,0
1856 Røst	1,7	1,3	5,0
1857 Værøy	2,8	2,2	9,1
1859 Flakstad	3,3	2,2	9,7
1860 Vestvågøy	3,2	2,7	10,5
1865 Vågan	3,3	2,8	8,2
1866 Hadsel	3,2	2,7	7,9
1867 Bø	3,7	3,0	10,7
1868 Øksnes	2,7	2,1	7,0
1870 Sortland	3,1	2,5	8,7
1871 Andøy	2,9	2,4	6,6
1874 Moskenes	3,0	2,5	9,0
1901 Harstad	2,7	2,3	6,5
1902 Tromsø	3,1	3,4	9,0
1911 Kvæfjord	2,9	2,4	8,3
1913 Skånland	3,7	3,2	8,4
1915 Bjarkøy	1,7	1,1	10,9
1917 Ibestad	3,2	2,8	9,8
1919 Gratangen	2,9	2,6	10,0
1920 Lavangen	2,1	1,5	10,4
1922 Bardu	1,7	1,7	5,6
1923 Salangen	3,4	3,4	9,7
1924 Målselv	2,2	1,8	7,3
1925 Sørreisa	2,1	2,1	8,3
1926 Dyrøy	2,1	1,5	8,8
1927 Tranøy	3,7	3,3	8,6
1928 Torsken	2,2	1,9	7,9
1929 Berg	1,4	1,4	4,9
1931 Lenvik	3,4	2,7	8,5
1933 Balsfjord	3,6	2,8	11,3
1936 Karlsøy	2,4	2,2	8,3
1938 Lyngen	2,3	1,8	5,1
1939 Storfjord	3,9	3,2	7,2
1940 Kåfjord	4,4	4,1	10,1
1941 Skjervøy	1,5	0,9	5,2
1942 Nordreisa	2,4	2,0	7,0
1943 Kvænangen	3,3	2,3	9,6
2002 Vardø	2,3	2,0	4,4
2003 Vadsø	3,1	2,8	4,9
2004 Hammerfest	2,2	2,0	4,4
2011 Kautokeino	5,9	4,1	12,9
2012 Alta	3,0	3,4	9,9
2014 Loppa	3,1	2,1	8,9
2015 Hasvik	2,0	1,4	6,4
2017 Kvalsund	3,7	3,1	8,2
2018 Måsøy	2,3	2,2	4,9
2019 Nordkapp	2,1	1,8	5,0
2020 Porsanger	2,0	1,5	4,4
2021 Karasjok	3,8	2,9	8,6
2022 Lebesby	4,2	4,0	8,1
2023 Gamvik	2,1	1,7	6,2
2024 Berlevåg	1,7	1,3	4,8
2025 Tana	2,4	1,8	6,9
2027 Nesseby	2,1	1,9	6,8
2028 Båtsfjord	3,1	3,0	5,2
2030 Sør-Varanger	2,2	2,0	4,4